

Til Arbeids- og inkluderingsdepartementet
v/ statssekretær Truls Wickholm

Oslo, den 13.01.2022

Saksbeh.: Håvard Ravn Ottesen

Innspill til ordningen knyttet til brillestøtte til barn

Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO), takker for muligheten til å gi muntlige og skriftlige innspill knyttet til ordningen for brillestøtte til barn.

SAFO er en paraplyorganisasjon for Norges Handikapforbund (NHF), Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) og Foreningen Norges Døvblinde (FNDB). Vår felles visjon er likeverd og likestilling for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Organisasjonene samarbeider om å gjøre FN-konvensjonen om rettighetene for mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) til en realitet i Norge. En viktig forutsetning for dette er at CRPD inkluderes i menneskerettsloven.

SAFO sine innspill kan oppsummeres som følger:

Ordningen må:

- ikke begrenses til barn med spesifikke diagnoser ut fra en medisinsk begrunnelse
- utvides til alle barn opp til 18 år, som har behov for synskorreksjon. Dersom den økonomiske rammen i 2020 innebærer behov for begrensninger i målgruppe, foreslår SAFO følgende:
 - Ingen innenfor dagens ordning må ekskluderes, eller oppleve redusert tilbud
 - Dagens ordning utvides til og med 18 år
 - I prioritert rekkefølge bør også målgruppen utvides som følger:
 1. Barn/ unge med stort forbruk av briller. Gjelder der funksjonsnedsettelsen bidrar til økt slitasje på briller.
 2. Barn/ unge med behov for store spesialtilpasninger, på grunn av høy brillestyrke, spesialsliping og andre ekstraordinære tilpasninger. Behovene må være dokumentert av godkjent autoritet.
 3. Familier med flere barn som har behov for briller
 - Det bør vurderes om «spesialglass for skjerming» (filterbriller) skal tas inn som en del av brilleordningen.
- utformes og oppleves enkel og ubyråkratisk. Organisasjonene av funksjonshemmede må tas med for å gi innspill og kommentarer til utformingen

Medlemmer i organisasjonene som er tilsluttet SAFO, opplevde omleggingen i 2019 som urimelig. Vi er glad for at Regjeringen gjennom statsbudsjettet, ønsker å styrke og utvide brillestøtte til barn vesentlig.

SAFO sitt primære ståsted – Likestilling av funksjonshemmede krever samme tilgang til briller for alle barn

SAFOs primære standpunkt er at alle barn opp til 18 år, skal ha lik mulighet til å få dekket kostnader til synskorrigerende hjelpemidler som briller. For de barna som har behov for briller, er dette et hjelpemiddel som bidrar til likestilling, deltakelse og inkludering.

CRPD – menneskerettskonvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne, fremmer lik mulighet til å delta fullt ut i samfunnet, og universell utforming og tilgang på nødvendige hjelpemidler nedfelles som forutsetninger og generelle forpliktelser for dette.

Barn som har behov for briller og ikke får dette, får ikke full uttelling av undervisningen, og får dermed ikke likestilte muligheter til god opplæring. Barn med funksjonsnedsettelse, hvor pårørende mangler nødvendige økonomiske ressurser til å finansiere briller, vil derfor ha reduserte muligheter til å inkluderes i samfunnet. Dette minsker synshemmedes muligheter i forhold til andre barn, fører til utenforskap, og er i strid med CRPD.

SAFO sitt innspill til foreløpige prioriteringer

Mens dagens ordning er knyttet til spesifikke diagnoser ut i fra en medisinsk begrunnelse (amblyopi), er det positivt at regjeringen nå ønsker å utvide målgruppen til alle barn som har behov for synskorreksjon. Slik utvidelse innebærer at alle barn får muligheten til god synskorreksjon og tilgang til synshjelpemidler som muliggjør lik deltakelse i skole og fritid.

SAFO vil samtidig påpeke at vi har forståelse for departementets dilemma med at statsbudsjettets rammer for brillestøtte er begrenset til 280 millioner kroner, og at departementet er pålagt å prioritere begrensede økonomiske midler.

Ut fra departementets regnestykke (13 prosent av barn fra og med fem års alder og snittpris 3800 kr paret) vil en utvidelse til alle, innebære en årlig merutgift på 460 millioner (helårseffekt). Tilleggsopplysninger under innspillsmøtet fra Universitetet i SørøstNorge (USN), antyder at inntil 40% av ungdommen på videregående skole har behov for synskorreksjon. Dermed dette er tilfelle, vil behovet muligens være større en 460 millioner. I et slikt perspektiv vil 280 millioner kun dekke deler av de nødvendige økonomiske ressursene.

SAFO legger til grunn at det blant personer med funksjonsnedsettelse er en høyere andel brillebrukere enn blant andre. Vi er opptatt av at et tilbud til denne gruppen av barn og unge blir prioritert. Vi tar utgangspunkt i at utvidelsen i målgruppe først og fremst må komme til gode de med svært høye kostnader til briller til sine barn, og i forslag til prioritering har vi følgende innspill:

- De som er innenfor ordningen må fremdeles være innenfor og ikke oppleve en reduksjon av tilbudet

- Dagens ordning utvides med hensyn til alder, til og med økonomisk myndighetsalder, 18 år
- Familier som er utenfor ordningen og har dokumentert høyt forbruk av briller inntas med følgende prioriterte rekkefølge
 - Barn og unge med høyere forbruk av briller enn andre. Dette være seg personer som grunnet adferd, funksjonsevne opplever at brillepar går vegg i mellom, forlegges hyppigere eller tygges i stykker
 - Barn og unge som i dag faller utenfor, men har høye utgifter grunnet særskilte behov, det være seg høye styrker, spesial slipinger og annet som er dokumentert av riktig myndighet
 - Brillebehov til hele familien må sees i sammenheng for personer under 18 år. Dette da det er vanlig at flerbarnsfamilier har flere brillebarn

Enkel og ubyråkratisk ordning

Det er viktig at ordningen oppleves enkel, ubyråkratisk og er universell. Omfattende og byråkratiske søknads- og godkjenningprosesser er utmattende for familier som allerede har mer enn nok av hverdagslige utfordringer. I tillegg bidrar dette til økt og unødvendig ressursbruk og lengre behandlingstid enn nødvendig.

Vurdere spesialglass for skjerming

Ut i fra prinsippet om at briller ikke bare er et behandlingshjelpemiddel for amblyopi, må det også vurderes om spesialglass for skjerming skal inntas for barn og unge med særskilte behov (filterbriller).

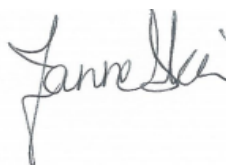
Botid

Avslutningvis stiller departementet spørsmål om krav til lengde på forutgående botid. SAFO ser ingen grunn til annet oppholdstids-prinsipp enn hva som ellers gjelder for hjelpemidler etter folketrygdloven.

SAFO er opptatt av å være en ressurs i politiske prosesser som gjelder våre grupper, og stiller mer enn gjerne vår kompetanse til disposisjon i det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen

Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner

Janne Skei
Daglig leder

Tom Tvedt
Styreleder
Sign.

